

6de VERGADERING. — 26 NOVEMBER 1907.

Mededeeling van ingekomen stukken.

6de VERGADERING.

VERGADERING VAN DINSDAG 26 NOVEMBER 1907.

(GEOPEND TE 8½ UUR.)

Ingekomen: 1°. berichten van leden; 2°. regeeringsbescheiden; 3°. brief van den Minister van Oorlog; 4°. boeken; 5°. een verzoekschrift; 6°. wetsontwerpen. — Mededeeling van de benoeming van den voorzitter der Gemengde Commissie voor de Stenographie. — Regeling van werkzaamheden. — Verlof verleend aan den heer van der Feltz tot het houden eener interpellatie.

Voorzitter: de heer Schimmelpenninck van der Oije.

Tegenwoordig. met den Voorzitter, 37 leden, te weten de heeren:

van den Biesen, van Velzen, Woltjer, Vermeulen, Rahusen, Havelaar, Reekers, van Waterschoot van der Gracht, Franssen, van Beyma, van der Feltz, Hovy, Michiels van Kessenich, Scholten, Bevers, von Fissenne, Kist, 't Hooft, van Nierop, Breebaart, van der Does de Willebois, Brouwers, de Jong, Welt, Staal, Bloembergen, Dojes, Stork, Laan, van Lamsweerde, van Basten Batenburg, Regout, Sickenga, Heerkens, Prinzen en Merkelbach,

en de heer Minister van Oorlog.

De notulen van het verhandelde in de vorige vergadering worden gelezen en goedgekeurd.

De Voorzitter deelt mede, dat zijn ingekomen:

1°. berichten van de volgende leden, die verhinderd zijn de vergadering bij te wonen: van de heeren van Zinnicq Bergmann, Godin de Beaufort en Waller, wegens ongesteldheid; van den heer Vening Meinesz, om redenen van gezondheid; van den heer van Welderen Rengers, ook morgen voormiddag; van den heer van Wassenaer van Rosande, wegens verblijf in het buitenland.

Deze berichten worden voor kennisgeving aangenomen;

2°. de volgende Regeeringsbescheiden, ingezonden bij missives:

van het Departement van Buitenlandsche Zaken, een afdruk met vertaling van het op 26 Juni 1906 te Brussel ook door Nederland ondertekend protocol, regelende de toetreding van Zwitserland tot de suikerconventie van 5 Maart 1902, waartoe mede zijn togetreden Luxemburg en Peru;

van het Departement van Financiën:

het tweede gedeelte der Statistiek van den in-, uit- en doorvoer van het Koninkrijk over 1906;

Handelingen der Staten-Generaal. — 1907—1908. — I.

mededeeling van de inzending aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal van het Verslag met bijlagen, aangaande den toestand der bij de wetten van 1859 (*Staatsblad* n°. 95) en 1879 (*Staatsblad* n°. 197) bedoelde fondsen, stichtingen en kapitalen over 1906;

van het Departement van Waterstaat:

het Verslag betreffende de Rijkspostspaarbank over 1906;

de Herziene Verzameling wetten enz. betreffende de binnenlandsche scheepvaart in Nederland;

van het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, het 1ste en 2de gedeelte der Scheepvaartstatistiek over 1906;

van het Departement van Koloniën:

het Verslag der Billitonmaatschappij over het boekjaar 1906 1907;

Rapporten in zake het onderzoek naar de mindere welvaart der inlandsche bevolking op Java en Madoera;

Verslagen van de Algemeene Rekenkamers in Nederland en in Nederlandsch-Indië over 1906.

Deze missives worden voor kennisgeving aangenomen; de bijbehorende stukken zullen worden geplaatst in de boekerij der Kamer of nedergelegd ter griffie;

3°. een schrijven van den Minister van Oorlog gericht aan den Voorzitter der Eerste Kamer, luidende:

's Gravenhage, 25 November 1907.

Ik heb de eer Uwer Excellentie beleefdelijk het volgende mede te deelen.

Door de Tweede Kamer der Staten-Generaal werd, in hare vergadering van 20 November j.l., aangenomen eene motie van den volgenden inhoud:

De Kamer,

„overwegende, dat de Minister van Oorlog het wetsontwerp n°. 59, Zitting 1907 1908, heeft ingetrokken en de maatregelen, die door hem met het oog op de verheffing tot wet, vóór 1 December eerstkomende, van dat wetsvoorstel ten aanzien van het blijvend gedeelte bij de onbereden wapens waren genomen, door andere zijn vervangen, ten gevolge waarvan vele miliciens in moeilijkheden dreigden te geraken;

„overwegende, dat de hieruit rijzende bezwaren door den Minister op geen andere wijze afdoende kunnen opgeheven worden dan door de aanvankelijk beoogde beperking van het blijvend gedeelte bij de onbereden wapens voor 1907 1908 alsnog tot uitvoering te brengen;

„overwegende, dat zij, de wenschelijkheid hiervan uitsprekende, alleen ten einde grootere moeilijkheden af te wenden, geenszins wil geacht worden vooruit te loopen op de beslissing, te nemen op het toegezegde wetsvoorstel ten aanzien van het blijvend gedeelte;

„verzoekt den Minister van Oorlog het daarheen te willen leiden, dat alsnog de aanvankelijk beoogde beperking van het blijvend gedeelte bij de onbereden wapens voor 1907 1908 worde tot uitvoering gebracht;

„en gaat over tot de orde van den dag.”

Genoemde Kamer noodigt mij dus uit, het daarheen te willen leiden, dat de beoogde uitkomst bereikt worde.

Daarom en in verband met hetgeen bij de behandeling der interpellatie van den heer VAN HOUTEN in de vergaderingen van 24 en 25 Mei 1907, betreffende het blijvend gedeelte in de Eerste Kamer der Staten-Generaal werd besproken en overwogen, of van Regeeringswege toegezegd, zou het mij hoogst aangenaam zijn, indien door Uwe Excellentie kon worden goedgevonden, op de voornoemde motie, met welke strekking ik mij ten volle verenig, de aandacht van de Eerste Kamer der Staten-Generaal te vestigen.

Dit schrijven zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Mededeeling van ingekomen stukken.

4°. de volgende drukwerken :

Eerste Verslag van het Comité van Bijstand voor de Christelijke school voor meisjes uit den Javaanschen adelstand te Djokdjakarta;

Verslag der Billiton-Maatschappij over het boekjaar 1906/1907;

Catalogus van de Provinciale Bibliotheek van Zeeland, tweede deel, eerste en tweede stuk;

Verslag van het Mijnwezen over het 1ste kwartaal 1907;

Quid Detrimenti? (Overdruk uit de *Vragen des Tijds*);

Verslag over het jaar 1906 van den Raad van Toezicht op de Spoorwegdiensten;

Open Brief aan de Staten-Generaal en aan den Minister van Waterstaat, van Joost, naar aanleiding van het wetsontwerp tot verhooging van hoofdstuk IX der Staatsbegrooting over 1907.

Deze boekwerken zullen worden geplaatst in de boekery der Kamer;

5°. een verzoekschrift van J. M. Wentink, directeur van het Advies-Bureau voor de Nationale Militie te Amsterdam, met verzoek om de gerezen bezwaren, moeilijkheden en verwarring met betrekking tot het blijvend gedeelte tijdig tot een oplossing te willen brengen.

Dit adres zal worden gesteld in handen van de Commissie voor de Verzoekschriften;

6°. van de Tweede Kamer de volgende wetsontwerpen :

begrooting van Nederlandsch-Indië voor 1908 en verhooging dier begrooting, ten behoeve van de opleiding van inlandsche rechtskundigen (4);

opsporen van delfstoffen van Staatswege (13);

aanvulling en verhooging van het IXde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1907 (51);

goedkeuring van eene door den Gouverneur van Suriname vastgestelde koloniale verordening tot het aangaan van eene geldleening voor de doortrekking van den in aanleg zijnden spoorweg tot Dam (54);

verhooging van het IIde hoofdstuk der begrooting van uitgaven van Nederlandsch-Indië voor 1907 (57);

overbrengen van een gedeelte van den Rijksweg Deventer—Zwolle in beheer en onderhoud bij de gemeente Deventer (65);

vaststelling van het slot der rekening van de koloniale uitgaven en ontvangsten voor Curaçao over 1903 (66);

beschikbaarstelling van gelden wegens door het Departement van Marine gedane verstrekkingen, dienst 1907 (75);

vaststelling begrooting van Curaçao voor 1908 (76);

vaststelling begrooting van Suriname voor 1908 (77);

goedkeuring van eene door den Gouverneur van Suriname vastgestelde koloniale verordening tot het aangaan van een geldleening op korten termijn (131);

naturalisatie van V. G. Lampe en 7 anderen (143);

wijziging van de hoofdstukken II en VII B der Staatsbegrooting voor 1906 (152);

goedkeuring van het met Duitschland gesloten verdrag betreffende ongevallenverzekering (161);

Staatsbegrooting voor 1908: de hoofdstukken I—III; (2)

wijziging, aanvulling en verhooging van het IVde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1907 (52);

verhooging en wijziging van het Xde hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1907. (58)

Deze wetsontwerpen zullen worden verzonden naar de afdeelingen.

De Voorzitter: Ik heb alsnog aan de Kamer mede te deelen, dat tot voorzitter der Gemengde Commissie voor de Stenographie is gekozen de heer de Savornin Lohman.

Voorts kan ik mededeelen, dat de Centrale Afdeeling besloten heeft morgen in de afdeelingen te doen onderzoeken al de ingekomen wetsontwerpen, behalve die tot vaststelling van de Staatsbegrooting voor 1908 (2), en dat het mijn voornemen is Donderdag a. s. te 11 uren des voormiddags een openbare vergadering te houden ter behandeling van de wetsontwerpen, welke dan in staat van wijzen zullen zijn.

Thans geef ik het woord aan den heer van der Feltz, die het gevraagd heeft.

De heer van der Feltz: Mijnheer de Voorzitter! Ik wensch aan de Kamer verlof te vragen, om naar aanleiding van de zoeven voorgelezen missive van den Minister van Oorlog een vraag tot Zijn Excellentie te richten om inlichtingen betreffende het onder de wapenen houden van het blijvend gedeelte der lichte 1907 in zijn geheel na 1 December e. k.

De Voorzitter: Ik stel voor het gevraagde verlof te verleen en het houden der interpellatie te bepalen op Donderdag a. s., na afloop van de behandeling der wetsontwerpen, die voor dien dag aan de orde zijn gesteld.

Daartoe wordt besloten.

De vergadering wordt gesloten.

VERBETERINGEN.

bladz. 18, kol. 1, reg. 30 v. o., staat: liquidatie; lees: in liquidatie;

aldaar, reg. 22, 18 en 16 v. o., staat: mr. de Mosch; lees: mr. du Mosch;

aldaar, kol. 2, reg. 10 v. b., staat: de Contouly; lees: de Coutouly;

aldaar, reg. 21 v. b., staat: frauduleuses; lees: frauduleuse;

aldaar, reg. 46 v. b., staat: referentie; lees: reverentie.

VOORLOOPIG VERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPPORTEURS over het ontwerp van wet tot toekenning van een voorschot ten behoeve van eene stoomvaartverbinding tusschen Nederland, Brazilië en Argentinië. (12)

Het afdeelingsonderzoek betreffende dit wetsontwerp heeft aanleiding gegeven tot de volgende opmerkingen en beschouwingen.

Door vele leden werd dit wetsontwerp met ingenomenheid begroet. Zij juichten het ten eerste toe, dat de Regeering het doctrinaire standpunt, dat *nooit* de Staat zich met iets zou mogen inlaten, dat op bescherming gelijkt, heeft verlaten. Deze leden waren van oordeel, dat het niet te ontkennen was, dat bij dit wetsvoorstel sprake is van bescherming, maar zij achtten het steunen van nationale scheepvaartlijnen, die onder buitenlandse concurrentie dreigden te gronde te gaan, een dier soorten van bescherming, die het nationaal belang ten goede zal komen en daarom volkomen gemotiveerd.

Met dit beginsel konden ook andere leden, die ontkenden, dat hier van protectie sprake was, zich geheel vereenigen. De Hollanders waren eenmaal de grootste vrachtaarders van Europa en, dat dit voor een kleinen Staat nog mogelijk was, bewees het voorbeeld van Noorwegen, dat in dit opzicht op Engeland volgde. Eigen stoomvaartlijnen komen onzen handel en industrie ten goede, terwijl daarenboven het aankweeken van geoefende